

*hokimligi
maksiabgacha va maktab ta'lifi
boshqarmasi*

*maksiabgacha va
maktab ta'lifi bo'limi tasarrufidagi
—umumi o'rta ta'lim maktabi
jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi
ning*

*20__-20__-o'quv yili uchun
“SHASHKA” NOMLI*

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To‘garak a’zolari haqida ma’lumot

Nº	Familiya ismi va sharifi	Tug‘ilgan sanasi	Sinfı	Manzili (to‘liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“

”To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To 'garak rahbari

“

”To‘garak mashg‘ulotlar o‘tkazilish sanalari

To‘garak rahbari

“TASDIQLAYMAN”
MMIBDO‘
20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Shashka” nomli to‘garagining
ISH REJASI

Nº	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Kirish	1		
2.	Shashkani paydo bo‘ishi	1		
3.	Shashka o‘yini	1		
4.	O‘ynaladigan taxta	1		
5.	Gorizontal qatorlar	1		
6.	Diagonallar	1		
7.	Shashka joylashuvi	1		
8.	O‘yinning maqsadi	1		
9.	Shashka o‘yin qoidasi	1		
10.	O‘yin maydoni	1		
11.	Boshlang‘ich pozitsiyasi	1		
12.	Oddiy shashka	1		
13.	Xonimlar	1		
14.	Shashka bo‘yicha musobaqalar	1		
15.	G‘alaba qozonish	1		
16.	Qanday qilib shashka o‘ynash kerak	1		
17.	Shashka bilan o‘yin qoidalari	1		
18.	Bajarish va qilmaslik	1		
19.	Chapaeva shashka o‘yin qoidalari	1		
20.	Shashka turlari	1		
21.	Turli xil shakklardagi qoidalari	1		
22.	Bloklar turlari	1		
23.	Rus shashka	1		
24.	O‘yin final bosqichi shartlari	1		
25.	O‘yinning maxfiy harakatlari va strategiyalari	1		
26.	Qiziq faktlar	1		
27.	O‘yin strategiyalari	1		
28.	Raqibning shashkalarini ustidan sakrab ularni urish	1		
29.	Taxtaning qarama-qarshi tomoniga yetib borish	1		
30.	Himoyada o‘ynamang	1		
31.	Shashkalarni birgalikda harakatlantiring	1		
32.	Shashka qachon qurban bo‘lishini biling	1		
33.	Malika ayollariga alohida e’tibor bering	1		
34.	Raqibning shashkalarini to‘sib qo‘ying	1		

Sana: “_” 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Kirish

I. Maqsad:

1. **Ta’limiy:** Shashka haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish
2. **Tarbiyavyi:** O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.
3. **Rivojlantiruvchi:** O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakillantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shahka taxtasi, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiylar hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma’naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Shashka (arab. — naqsh tosh; ing. draught — reja) — sport turi. O‘yindan maqsad raqib donalarini tugatish yoki ularni yura olmaydigan holatga tushirish. Ikki xil (oq va qora) rangdan teng katakli taxta (sath)da ikki xil rangdagi donalarda o‘ynaladi. Shashkaning taxtadagi kataklar, donalar soni va o‘yin qoidalariga qarab turli xillari bor. Ular ichida eng keng tarqalgani rus, ingliz, nemis, ispan Shashkasi (64 xonali taxta, 12 tadan dona), xalqaro Shashka (100 katakli taxta, 20 tadan dona), Kanada Sh. si (144 xonali taxta, 30 tadan dona) dir. Shashkada donalar diagonal bo‘yicha qora kataklar bo‘ylab oldinga bir katak suriladi. Rakib donalarini oldinga va orqaga urish mumkin. Gorizontal so‘nggi qatoriga chiqqan dona damka hisoblanadi. Damka taxta bo‘ylab istalgan masofaga yura oladi.

VI .Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarini savollariga javob beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir birlari bilan tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII .Uyga vazifa : O‘tilgan mavzuni mustaxkamlab kelish.

Mavzu: Shashkani paydo bo'ishi

I. Maqsad:

1. **Ta'limi**: Shashka haqida o'quvchilarda tushunchalar hosil qilish
2. **Tarbiyaviy**: O'quvchilarga mashg'ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.
3. **Rivojlantiruvchi**: O'quvchilarda hosil bo'lgan malaka, tushuncha va ko'nikmalarni shakillantirish.

II. Ko'rgazma qurollar: Shahka taxtasi, mavzuga oid ko'rgazmali rasmlar.

III. O'tgan mavzuni mustahkamlash: O'tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruqlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg'ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma'naviyat daqiqasini o'tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Shashka mil. av. 2700-yilda Misrda ma'lum bo'lgan. qadimiy Rim va Yunonistonda ham Shashkaga oid ma'lumotlar saqlanib qolgan.

Misr hukmdorlari hayratga soladigan qadimiy o'yin dama deyiladi. Ular o'yin-kulgini Tot ismli xudo ixtiro qilgan deb hisoblashgan. Qadimgi Yunonistonda odamlar stol o'yinini ilohiy xabarchi Germes ixtiro qilganiga amin bo'lishdi. U tadbirkorlar va jinoyatchilarining himoyachisi deb hisoblangan. Arxeologlar gil va amberdan yasalgan haykalchalar va taxtani topdilar. Tosh shashka uchun inventarizatsiya 10-asrga to'g'ri keladi. O'yin rus tuprog'ida vikinglar tufayli paydo bo'ldi, ular oq va qora dumaloq figurali taxtalarni olib kelishdi.

Yunon mutafakkirlari Gomer va Platon o'z asarlarida Shashkaga o'rinn berishgan. Gerodotning yozishchicha, Lidiya shohligida ekin bitmay ocharchilik bo'lganda, odamlar Shashka o'ynab ochlik azobini unutganlar. Aleksandr (Iskandar) Maqduniy va Rim imperiyasi davrida Sh. Yevropa, Osiyo va Afrikaning boshqa davlatlariga tarqalgan. Shashka to'g'risidagi ilk kitob 15-asrda Ispaniyada yozilgan. 18-asrda Buyuk Britaniyada chop etilgan kitoblarda Shashka haqida keng ma'lumotlar berilgan. 19-asrdan Yevropa mamlakatlarida Shashka musobaqlari o'tkazila boshlandi. 1894-yildan xalqaro Shashka bo'yicha erkaklar (1974-yildan ayollar) o'rtasida jahon championati uyuşdırıldı.

1947-yilda Juhon Shashka federatsiyasi (FMJD) tuzildi. Unga 52 ta davlat (O'zbekiston 1993-yildan) a'zo (2004). 1985-yildan 64 kataklı Shashka bo'yicha jahon championati tashkil qilindi. Xalqaro Shashka bo'yicha 1986-yildan olimpiada, 2001-yildan jahon kubogi musobaqlari o'tkazildi.

VI. Yangi mavzuni mustahkamlash: O'tilgan mavzu yuzasidan o'quvchilarni savollariga javob beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so'ralib bir birlari bilan tasurotlarini o'rtoqlashadilar.

VII. O'quvchilarni rag'batlantirish, mashg'ulotni yakunlash: Mashg'ulot yakunida, mashg'ulotda faol qatnashgan o'quvchilarni rag'batlantirish, mashg'ulotni yakunlash.

VIII. Uyga vazifa : O'tilgan mavzuni mustaxkamlab kelish.

Sana: "—" 20__-yil. Sinflar: _____ To 'garak rahbari: _____

Mavzu: Shashka o'yini

I. Maqsad:

- 1.Ta'limiy:** Shashka haqida o'quvchilarda tushunchalar hosil qilish
- 2. Tarbiyaviy:** O'quvchilarga mashg'ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.
- 3.Rivojlantiruvchi:** O'quvchilarda hosil bo'lgan malaka, tushuncha va ko'nikmalarni shakillantirish.

II. Ko'rgazma qurollar: Shahka taxtasi, mavzuga oid ko'rgazmali rasmlar.

III. O'tgan mavzuni mustahkamlash: O'tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruqlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg'ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma'naviyat daqiqasini o'tkazish

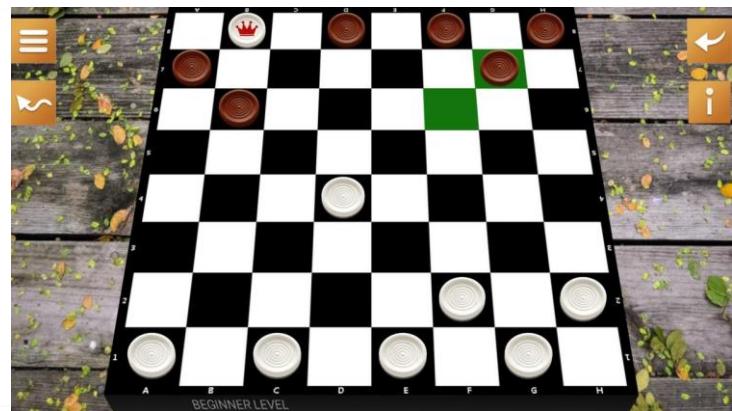
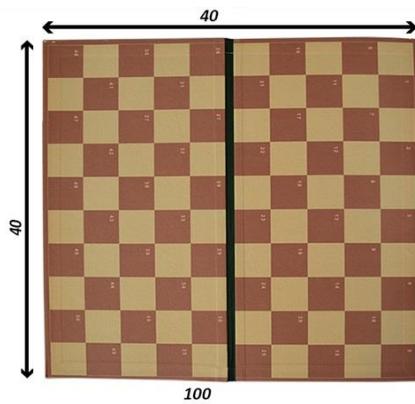
V.Yangi mavzu bayoni

Shashka o'ynamagan odam bo'lamsa kerak, shundaymi?

Shunday bo'lsa ham o'zin shartlari va qoidalarini yana bir eslatib o'tamiz.

1. Shashka o'yini 8x8 taxtada o'ynaladi.
2. Taxtaning chap tomondagi birinchi katagi qora rangli bo'ladi. Qolgan kataklari esa "qo'shi" kataklar turli hil rangli bo'ladi" degan qoida bilan yasaladi.
3. O'yinda 12 ta oq va 12 ta qora donachalar mos ravishta taxtaning boshidagi 3 ta va oxiridagi 3 ta qatorlarning faqat qora katakchalariga joylanadi
4. Bitta o'zin donachasi faqat o'zining harakat yo'nalishiga nisbatan bitta oldindagi qora katakchaga yura oladi. (Agar katakcha bo'sh bo'lsa)
5. Agar o'zin donachasining yurish yonalishida raqib donachasi bo'lsa va shu yo'nalishdagi undan keyingi katak bo'sh bo'lsa donacha o'sha bosh katakka o'tadi va raqib donachasi o'yindan olib tashlanadi. (Raqib donasini urib olish majburiy emas)

Sizga shashka o'yinidagi yurish navbatni oq donalarda bo'lgan bir holat beriladi. Siz esa shu holatda oqlarning bironita donachasi qoralarning donachasini urib olsa bo'ladimi yo'qmi topishingiz kerak.

VI .Yangi mavzuni mustahkamlash: O'tilgan mavzu yuzasidan o'quvchilarni savollariga javob beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so'ralib bir birlari bilan tasurotlarini o'rtoqlashadilar.

VII. O'quvchilarni rag'batlantirish, mashg'ulotni yakunlash: Mashg'ulot yakunida, mashg'ulotda faol qatnashgan o'quvchilarni rag'batlantirish, mashg'ulotni yakunlash.

VIII .Uyga vazifa : O'tilgan mavzuni mustaxkamlab kelish.

Maktab MMIBDO '_____ sana _____ 20__ yil

*veb-saytimiz: Zokirjon.com
Hujjat Word variantda beriladi.*

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomeriga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat 34 soatli “Shashka” to‘garakni to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

Plastik egasi Nabihev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalarga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**